

CHƯƠNG IV

HÀM SỐ - PHƯƠNG TRÌNH BẬC HAI MỘT ẨN

Tuần 23 Tiết 47,48

Bài 1: HÀM SỐ $y = ax^2 (a \neq 0)$

I. LÍ THUYẾT

1) **Tính chất:** Hàm số $y = ax^2 (a \neq 0)$ xác định với mọi x thuộc $\mathbb{R}$

- Nếu $a > 0$ thì hàm số nghịch biến khi $x < 0$ và đồng biến khi $x > 0$
- Nếu $a < 0$ thì hàm số đồng biến khi $x < 0$ và nghịch biến khi $x > 0$

2) **Đồ thị:**

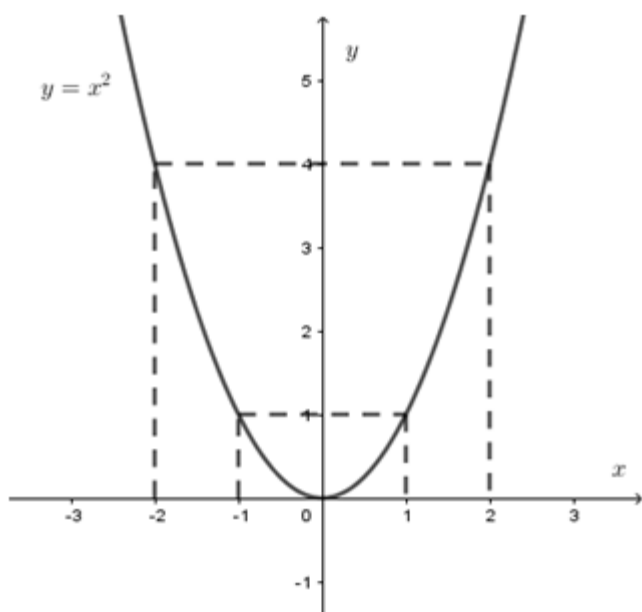
Đồ thị hàm số $y = ax^2 (a \neq 0)$ là một đường cong đi qua gốc tọa độ và nhận trục Oy làm trục đối xứng. Đường cong đó gọi là một Parabol với đỉnh là O

- Nếu $a > 0$ thì đồ thị nằm phía trên trục hoành, O là điểm thấp nhất của đồ thị
- Nếu $a < 0$ thì đồ thị nằm phía dưới trục hoành, O là điểm cao nhất của đồ thị

Vd: Vẽ đồ thị hàm $y = x^2$

Lập bảng tần số

x	-2	-1	0	1	2
$y = x^2$	4	1	0	1	4

II. **BÀI TẬP:** Vẽ đồ thị của các hàm số sau đây:

a) $y = 2x^2$

$$\text{b)} \quad y = -\frac{1}{2}x^2$$

$$\text{c)} \quad y = \frac{x^2}{2}$$

$$\text{d)} \quad y = \frac{1}{4}x^2$$

$$\text{e)} \quad y = \frac{3}{2}x^2$$

$$\text{f)} \quad y = -x^2$$

$$\text{g)} \quad y = -2x^2$$

☞**☞

Tuần 24 - Tiết 49, 50   **LUYỆN TẬP**

Vd: Cho hai hàm số $y = 2x^2$ và $y = x$

a) Vẽ đồ thị các hàm số trên cùng mặt phẳng tọa độ

b) Tìm tọa độ giao điểm của hai đồ thị

Hướng dẫn câu b

Phương trình hoành độ giao điểm của $y = 2x^2$ và $y = x$

$$2x^2 = x$$

$$\Leftrightarrow 2x^2 - x = 0$$

$$\Leftrightarrow x(2x - 1) = 0$$

$$\Leftrightarrow x = 0 \text{ hay } 2x - 1 = 0$$

$$\Leftrightarrow x = 0 \text{ hay } x = \frac{1}{2}$$

Với $x = 0$ ta được $y = 0$

Với $x = \frac{1}{2}$ ta được $y = \frac{1}{2}$

Vậy tọa độ giao điểm của hai đồ thị trên là $(0,0)$ và $\left(\frac{1}{2}, \frac{1}{2}\right)$

Làm bài 8, 9, 10 trang 38, 39 SGK

Bài tập thêm

1) a) Vẽ trên cùng một mặt phẳng tọa độ đồ thị các hàm số:

$$y = -\frac{1}{3}x^2 ; y = \frac{1}{2}x^2 ; y = 2x^2$$

b) Nêu tính chất biến thiên của mỗi đồ thị

c) Gọi A; B; C là ba điểm theo thứ tự nằm trên ba đồ thị đều có hoành độ là $-1,5$.
Xác định tung độ tương ứng của chúng

2) Cho $(P)y = ax^2$ đi qua $M(-2; 4)$ và $(P')y = a'x^2$ đi qua $N(1; -\frac{1}{4})$

- a) Tìm a và a' rồi vẽ đồ thị (P) và (P') trên cùng mặt phẳng tọa độ
- b) Nêu tính chất biến thiên của mỗi đồ thị

3) Cho hai hàm số $y = -\frac{1}{2}x^2$ (p) và $y = x$ (d)

- a) Vẽ đồ thị các hàm số trên cùng mặt phẳng tọa độ
- b) Tìm tọa độ giao điểm của hai đồ thị
- c) Tìm các điểm M thuộc (p) sao cho M có tung độ bằng 2 lần hoành độ.

4) Cho hai hàm số $y = x^2$ và $y = x + 2$

- c) Vẽ đồ thị các hàm số trên cùng mặt phẳng tọa độ
- d) Tìm tọa độ giao điểm của hai đồ thị

5) Cho hai hàm số $y = \frac{1}{3}x^2$ và $y = -x + 6$

- a) Vẽ đồ thị các hàm số trên cùng mặt phẳng tọa độ
- b) Tìm tọa độ giao điểm của hai đồ thị
- c) Tìm các điểm K thuộc (P) sao cho K có tung độ bằng 3 lần hoành độ.

6) Cho hai hàm số $y = x^2$ và $y = 2x + 3$

- a) Vẽ đồ thị các hàm số trên cùng mặt phẳng tọa độ
- b) Tìm tọa độ giao điểm của hai đồ thị

7) Cho hai hàm số (P): $y = -\frac{1}{2}x^2$ và (D) $y = x - 4$

- a) Vẽ đồ thị các hàm số trên cùng mặt phẳng tọa độ
- b) Tìm tọa độ giao điểm của hai đồ thị

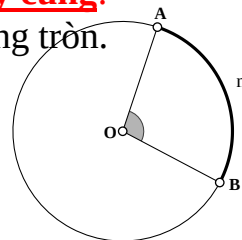
TÓM TẮT LÝ THUYẾT HÌNH HỌC CHƯƠNG 3 – LỚP 9

1. Góc ở tâm – Góc nội tiếp – Góc tạo bởi tia tiếp tuyến và dây cung:

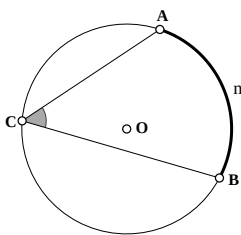
a. Góc ở tâm: Góc ở tâm là góc có đỉnh trùng với tâm của đường tròn.

– $\angle AOB$ là góc ở tâm chắn cung AnB

Lúc đó: $\angle AOB = \text{sđ } AnB$

b. Góc nội tiếp:

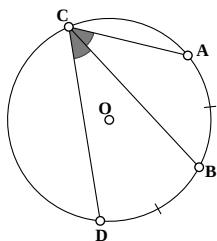
– Góc nội tiếp là góc có đỉnh ở trên đường tròn.

– $\angle ACB$ là góc nội tiếp của (O).

Lúc đó: $\angle ACB = \frac{1}{2} \text{sđ } AnB$

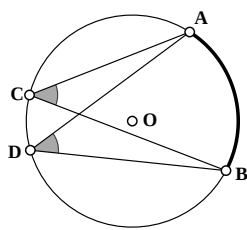
*** Một số hệ quả của góc nội tiếp đường tròn:

1. Các góc nội tiếp bằng nhau chắn các cung bằng nhau

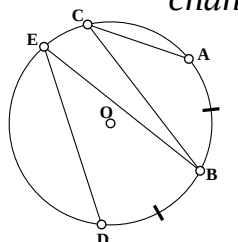
$$\angle ACB = \angle DCB \Rightarrow \text{arc } AB = \text{arc } DB$$

2. Các góc nội tiếp cùng chắn một cung thì bằng nhau

$$\angle ACB = \angle ADB \quad (2 \text{ gnt cùng chắn cung } AB)$$

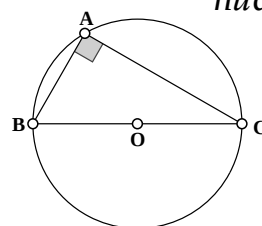
3. Các góc nội tiếp chắn

các bằng nhau thì bằng nhau

$$AB = DB \Rightarrow \angle ACB = \angle DEB$$

4. Góc nội tiếp chắn nửa

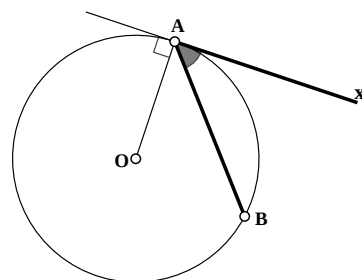
đường tròn là góc vuông.

$$\angle BAC = 90^\circ \quad (\text{gnt chắn nửa đường tròn})$$

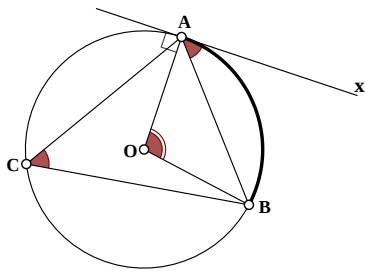
c. Góc tạo bởi tia tiếp tuyến và dây cung: có đỉnh nằm trên đường tròn, một cạnh chứa dây cung của đường tròn và cạnh còn lại là một tia tiếp tuyến của đường tròn.

– $\angle xAB$: góc tạo bởi tia tiếp tuyến Ax và dây cung AB.

– Lúc đó: $\angle xAB = \frac{1}{2} \text{sđ } AB$

*** Sự liên hệ giữa Góc Ở Tâm Góc Nội Tiếp Góc Tạo Bởi Tia Tiếp Tuyến Và Dây Cung

+ $\boxed{AOB = \text{sđ } AB}$ (góc ở tâm chắn cung AB)

+ $\boxed{xAB = ACB = \frac{1}{2} AOB = \frac{1}{2} \text{sđ } AB}$

*Bổ đề:

Trong (O) có: $ACB = xAB (\dots)$

$\Rightarrow Ax$ là tiếp tuyến của (O) (hq góc tạo bởi tia tiếp tuyến và dây cung)

2) Các định lý về đường kính của đường tròn:

AB là đường kính của (O)

$AB \perp$ dây CD tại M

$\begin{cases} MC = MD \\ \text{dây CD không qua tâm O} \end{cases}$

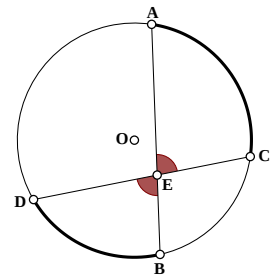
$BC = BD ; AC = AD$

3) Góc có đỉnh ở trong và ở ngoài đường tròn:

*Hình 1: Góc có đỉnh ở trong đường tròn

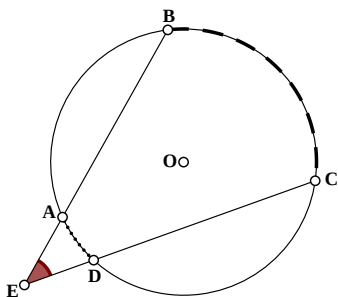
$\angle AEC (= \angle DEB)$ là góc có đỉnh ở bên trong đường tròn.

Tính chất: $\boxed{\angle AEC (= \angle DEB) = \frac{1}{2} (\text{sđ } AC + \text{sđ } BD)}$

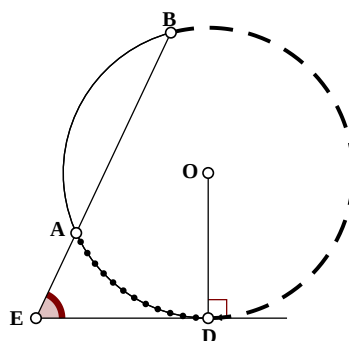
Hình 1

*Hình 2: Góc có đỉnh ở bên ngoài đường tròn

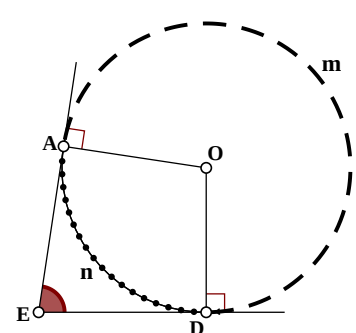
Tính chất:

$\boxed{\angle BEC = \frac{1}{2} (\text{sđ } BC - \text{sđ } AD)}$

Tính chất:

$\boxed{\angle BED = \frac{1}{2} (\text{sđ } BD - \text{sđ } AD)}$

Tính chất:

$\boxed{\angle AED = \frac{1}{2} (\text{sđ } AmD - \text{sđ } AnD)}$

4) Dấu hiệu nhận biết các tứ giác nội tiếp:

1 Tứ giác có tổng hai góc đối bằng 180^0 là tứ giác nội tiếp $A + C = 180^0$ (hoặc $B + D = 180^0$) $\Leftrightarrow ABCD \text{ nội tiếp}$	2 Tứ giác có hai đỉnh kề nhau cùng nhìn một cạnh chứa hai đỉnh còn lại dưới cùng một góc bằng nhau là tứ giác nội tiếp. $\angle DAC = \angle DBC \Leftrightarrow ABCD \text{ nội tiếp}$
3 Tứ giác có các góc trong bằng góc ngoài tại đỉnh đối diện là tứ giác nội tiếp. $A = BC_x$ $\Leftrightarrow ABCD \text{ nội tiếp}$	4 Tứ giác có 4 đỉnh cách đều một điểm (đã xác định) là tứ giác nội tiếp. $OA = OB = OC = OD$ $\Leftrightarrow ABCD \text{ nội tiếp (O)}$

5) Độ dài đường tròn, cung tròn:

Độ dài C của đường tròn bán kính R: $C = 2\pi R$	Trong một đường tròn bán kính R: Độ dài l của một cung n^0 là $l = \frac{\pi R n}{180}$

6) Diện tích hình tròn, hình quạt tròn:

Diện tích S của hình tròn bán kính R: $S = \pi R^2$	Diện tích hình quạt tròn bán kính R, cung n là: $S = \frac{\pi R^2 n}{360} \text{ hay } S = \frac{l.R}{2}$

MỘT SỐ BÀI TẬP

Bài tập liên quan đến góc ở tâm, số đo cung

Bài 1: Hai tiếp tuyến tại A và B của (O) cắt nhau tại M, cho $\widehat{AMB} = 40^\circ$. Hãy tính:

- 1/ $\widehat{AMO}$ và $\widehat{AOM}$
- 2/ Số đo góc tạo bởi hai bán kính OA và OB
- 3/ Số đo cung AB nhỏ và số đo cung AB lớn

Bài 2: Cho (O; R), lấy điểm M nằm ngoài (O) sao cho $OM = 2R$. Từ M kẻ hai tiếp tuyến MA và MB (A, B là hai tiếp điểm)

- 1/ Áp dụng tỉ số lượng giác trong tam giác vuông, hãy tính $\widehat{AOM}$
- 2/ Tính $\widehat{AOB}$ và số đo cung AB nhỏ
- 3/ OM cắt (O) tại C. Chứng minh C là điểm chính giữa của AM nhỏ

Bài 3: Cho (O ; R) và dây cung $MN = R\sqrt{3}$. Kẻ OK vuông góc với MN tại K.

- 1/ Chứng minh K là trung điểm của Mn.
- 2/ Tính độ dài MK theo R.
- 3/ Tính $\widehat{MOK}$ và $\widehat{MON}$.
- 4/ Tính số đo hai cung MN.

Bài tập liên quan đến liên hệ giữa cung và dây

Bài 1. Trên (O ; R) lấy theo thứ tự cùng chiều các điểm A, B, C, D sao cho các cung AB, BC, CD có số đo lần lượt là 60° , 90° , 120° (B nằm giữa A và C; C nằm giữa B và D).

- a) Tính số đo cung DA.
- b) Tính số đo các góc AOB, BOC, COD, DOA.
- c) Tính số đo các cung ABC, BCD, DCA.
- d) Tính theo R độ dài các dây cung AB, BC, CD, DA.
- e) Chứng tỏ O cách đều hai dây BC và AD và O gần CD hơn AB.

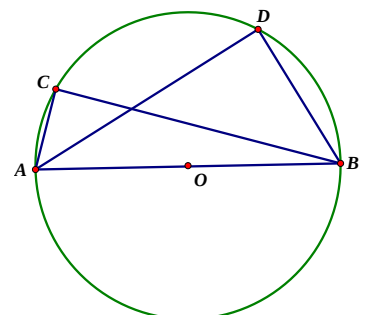
Bài 2. Cho (O ; R) và dây cung AB không qua tâm O. Gọi M, N lần lượt là điểm chính giữa của cung nhỏ AB và cung lớn AB.

- a) Chứng minh MN là trung trực AB.
- b) Chứng minh M, O, N thẳng hàng.
- c) AB cắt MN tại H. Chứng minh $HM.HN = HA^2 = HB^2$.
- d) Nếu $AB = R\sqrt{2}$, hãy tính $\widehat{AOB}$, OH, AM, AN theo R.

Bài 3. Cho (O ; R) các dây $AB = R$, $CD = R\sqrt{2}$, $EF = R\sqrt{3}$.

- a) Chứng minh $\triangle AOB$ đều và $\triangle COD$ vuông cân.
- b) Tính số đo các cung AB, CD, EF.

Bài 4. Cho tam giác ABC ($AB > AC$). Lấy điểm E thuộc cạnh AB sao cho $AE = AC$. Vẽ đường tròn tâm O ngoại tiếp tam giác EBC. Kẻ $OH \perp BC$ tại H và $OK \perp BE$ tại K.

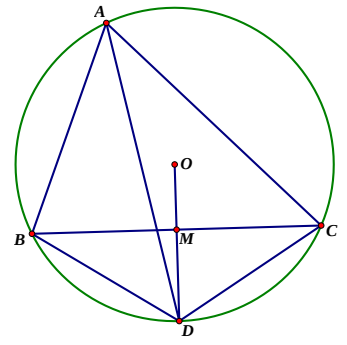

Bài 3. Cho tam giác ABC nội tiếp (O). Đường phân giác của góc BAC cắt (O) tại D.

a) Cm tam giác BDC cân.

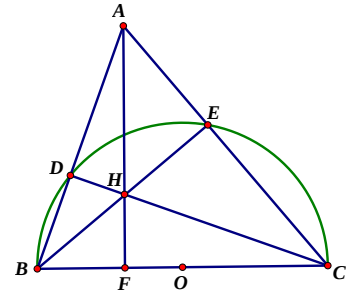
b) Gọi M là trung điểm BC. Chứng minh O, M, D thẳng hàng

Bài 4. Cho tam giác ABC có 3 góc nhọn. đường tròn (O) đường kính BC cắt AB, AC lần lượt tại D và E. BE và CD cắt nhau tại H.

a) Chứng minh H là trực tâm tam giác ABC.

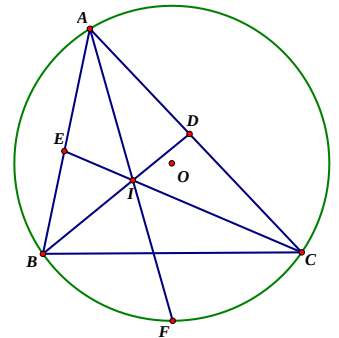
b) Vẽ HF vuông góc BC. Chứng minh A, H, F thẳng hàng.

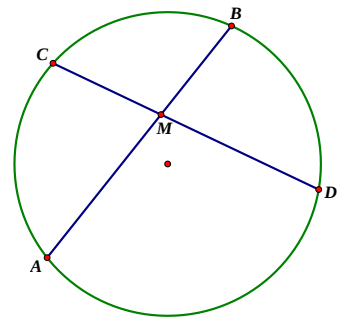
Bài 5. Cho tam giác ABC có 3 góc nhọn nội tiếp (O) 2 đường phân giác BD, CE cắt nhau tại I. Gọi F là điểm chính giữa của cung BC.

a) Chứng minh AF là phân giác của góc BAC.

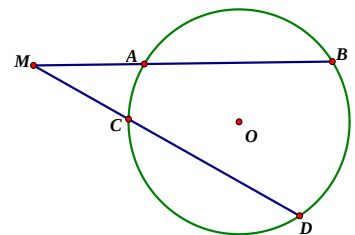
b) Chứng minh A, I, F thẳng hàng.

Bài 6. Cho (O) có hai dây AB và CD cắt nhau tại M. Chứng minh $MA \cdot MB = MC \cdot MD$.

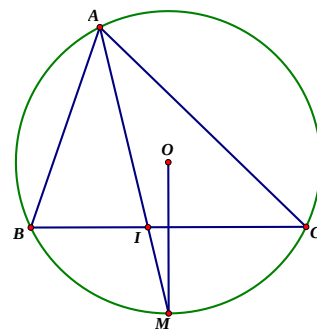

Bài 7. Cho (O) và một điểm M nằm ngoài đường tròn, Qua M vẽ hai cát tuyến MAB và MCD (A, B, C, D thuộc (O)). Chứng minh $MA \cdot MB = MC \cdot MD$.

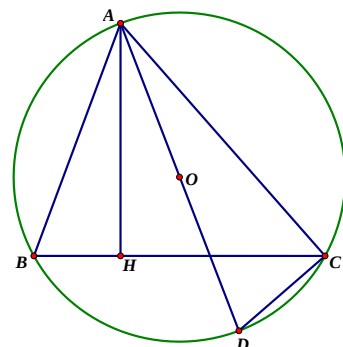
Bài 8. Cho tam giác ABC có ba góc nhọn nội tiếp đường tròn (O), vẽ OM vuông góc BC (M thuộc (O)), AM cắt BC tại I.

- Chứng minh $IA \cdot IM = IB \cdot IC$.
- Chứng minh $IB \cdot AC = IC \cdot AB$.
- Chứng minh $AB \cdot AC = AI \cdot AM$.
- Chứng minh $AI^2 = AB \cdot AC - IB \cdot IC$

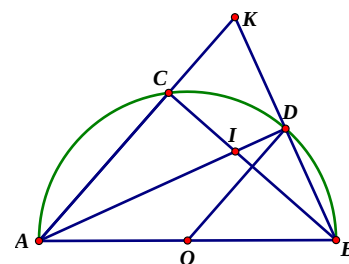
Bài 9. Cho tam giác ABC có ba góc nhọn nội tiếp (O; R) vẽ đường cao AH của tam giác ABC và đường kính AD của (O).

- Chứng minh $\triangle ABH$ đồng dạng $\triangle ADC$.
- Chứng minh $AB \cdot AC = 2R \cdot AH$.
- Chứng minh $S_{ABC} = \frac{AB \cdot BC \cdot CA}{4R}$

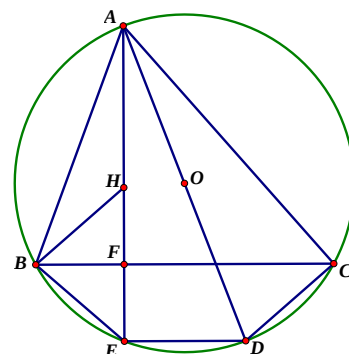
Bài 10. Cho tam giác ABC nội tiếp (O) có AB là đường kính. Phân giác của góc BAC cắt (O) tại D.

- Chứng minh $OD \perp BC$ và $AC \perp BC$
- Gọi I là giao điểm của AD và BC. Chứng minh $IA \cdot ID = IB \cdot IC$
- Gọi K là giao điểm của BD và AC. Chứng minh $\triangle ABK$ cân có trực tâm là I.
- Chứng minh $KA \cdot KC = KB \cdot KD$

Bài 11. Cho tam giác ABC có ba góc nhọn nội tiếp (O), gọi H là trực tâm tam giác ABC, đường thẳng AH cắt BC tại F và (O) tại E, vẽ đường kính AD của (O).

- Chứng minh $\triangle ABD$ đồng dạng $\triangle AFC$.
- Chứng minh $FA \cdot FE = FB \cdot FC$
- Chứng minh tam giác BEH cân, H đối xứng với E qua BC.
- Chứng minh tứ giác BCDE là hình thang cân

Bài 12. Cho $\triangle ABC$ nhọn nội tiếp (O), gọi H là trực tâm của $\triangle ABC$. Đường thẳng AH cắt BC tại A', cắt (O) tại E, vẽ đường kính AD của (O). Chứng minh

- $AB \cdot AC = AD \cdot AA'$ và $AA' \cdot A'E = A'B \cdot A'C$
- $\triangle HBE$ cân
- BEDC là hình thang cân

Bài 13. Cho $\triangle ABC$ nhọn. Đường tròn (O) đường kính BC cắt AB, AC lần lượt tại E, D. BD và CE cắt nhau tại H. Chứng minh :

- Gọi F là giao điểm của AH và BC. Chứng minh $AE \cdot AB = AH \cdot AF = AC \cdot AD$
- A, E, H, D cùng thuộc một đường tròn (I). Xác định tâm I.
- IE, ID là tiếp tuyến của (O) và OD, OE là tiếp tuyến của (I).

Bài 14. Cho (O) và hai dây AB, AC bằng nhau. Qua A vẽ cát tuyến cắt dây BC ở D và cắt (O) ở E. Chứng minh $AC^2 = AD \cdot AE$

Bài 15. Cho tam giác ABC đều nội tiếp (O) và D là điểm thuộc cung nhỏ BC. Trên AD lấy điểm E sao cho $DE = DB$.

a) Chứng minh tam giác BED đều.

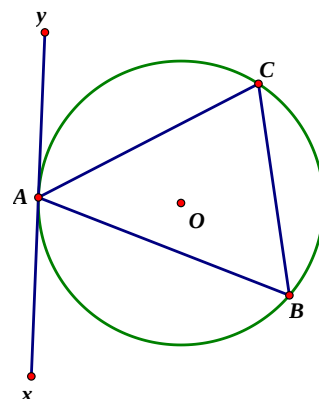
b) So sánh hai tam giác ABE và BDC. Chứng minh rằng $AD = DB + DC$

Bài tập liên quan đến góc tạo bởi tia tiếp tuyến và dây cung

Bài 1. Cho xAy là tiếp tuyến của (O) tại A, $sd AC = 110^\circ, A = 65^\circ$.

a) Tính $yAC; CAx; sd BC$

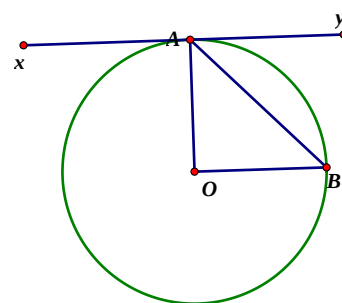
b) Tính $sd AB; B; C$

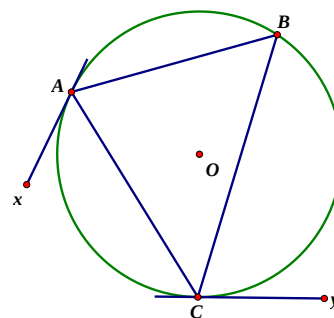
Bài 2. Cho (O; R) và xAy là tiếp tuyến tại A của (O), $sd AB = 90^\circ$.

a) Tính $xAB; yAB$

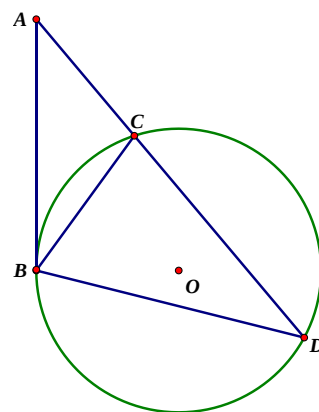
b) Chứng minh tam giác AOB vuông cân tại O, Tính độ dài các cạnh của tam giác ABO theo R.

Bài 3. Cho hình bên có Ax, Cy là tiếp tuyến của (O). Biết $xAC = 50^\circ; yCB = 58^\circ$. Tính các góc của tam giác ABC.

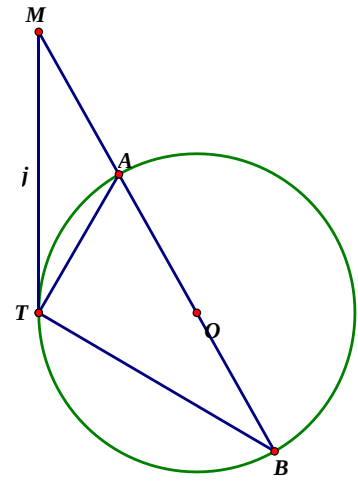
Bài 4. Cho hình bên có AB là tiếp tuyến, ACD là cát tuyến. Chứng minh $AB^2 = AC \cdot AD$

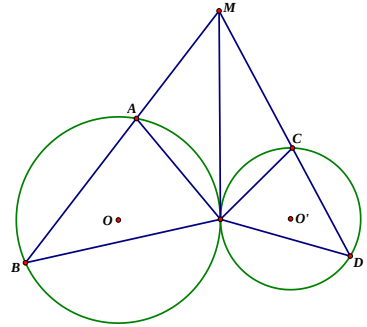
Bài 5. Cho hình bên, MT là tiếp tuyến tại T của (O) MAB là cát tuyến qua O. Chứng minh:

a) $MT^2 = MA.MB$

b) $MA.MB = MO^2 - R^2$

Bài 6. Cho hai đường tròn (O) và (O') tiếp xúc ngoài tại T; MT là tiếp tuyến chung của hai đường tròn. MAB và MCD là cát tuyến của (O) và (O'). Chứng minh $MA.MB = MC.MD$

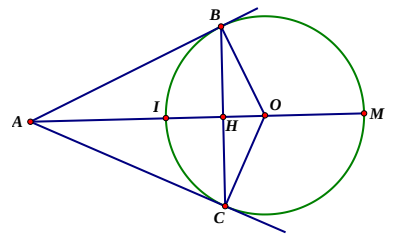

Bài 7. Từ điểm A ở ngoài (O) vẽ hai tiếp tuyến AB, AC đến (O). Đường thẳng AO cắt (O) tại I và M.

a) Chứng minh OA vuông góc BC tại H.

b) Chứng minh: $HO.HA = HB.HC$

c) Chứng minh: $AB^2 = AI.AM = AH.AO$

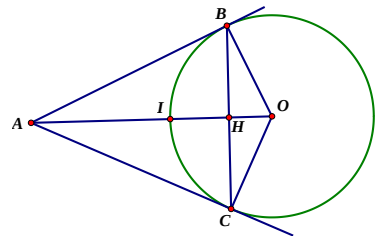

Bài 8. AB, AC là tiếp tuyến của (O), AO cắt (O) tại I. Chứng minh:

a) OA vuông góc BC

b) BI là phân giác góc ABH.

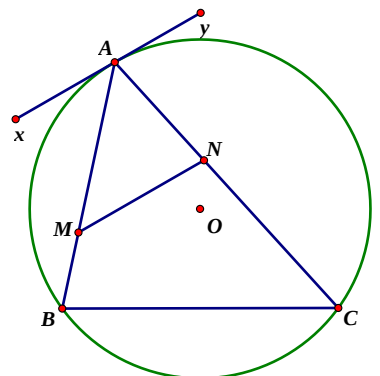
c) $IH.AB = IA.BH$

Bài 9. Cho tam giác ABC nội tiếp (O). xy là tiếp tuyến tại A của (O), một đường thẳng // xy cắt AB tại M và AC tại N.

a) Chứng minh $AMN = C$

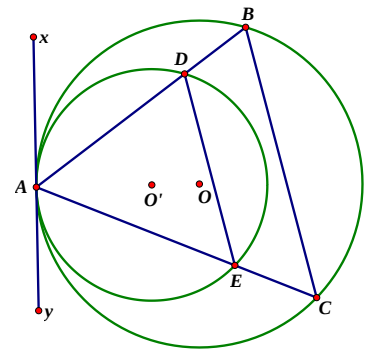
b) Chứng minh $AM.AB = AN.AC$

Bài 10. Cho (O, R) và (O', r) tiếp xúc trong tại A ($R > r$).

Dây cung AB, AC của (O) cắt (O') tại D và E . xy là tiếp tuyến chung của (O) và (O') tại A .

- Chứng minh $BC \parallel DE$.
- Chứng minh $AC \cdot AD = AB \cdot AE$.

Bài 11. Cho (O) và (O') cắt nhau tại A và B . Tiếp tuyến tại A của (O) cắt (O') tại C . Tiếp tuyến tại A của (O') cắt (O) tại D . Chứng minh: $AB^2 = BC \cdot BD$

